

Latweefchu Awises.

Nr. 13.

Zettortdeenâ 27. Merz.

1858.

Awifchu - sinnaſ.

No Zelgawaſ. Salkâ zettordeenâ muſfu leeluppê ledduſ ſahziſ eet un gahje wiſſu leelo peeltdeenu. Uhdens gan leelſ, bet paldeewſ Deewam nekahdu ſlahdi ne darra. Lai Deewſ paſarga jo prohjam muſſ un wiſſuſ uppeneekuſ.

No Behterburgaſ rakſta, ka Keiſerſ pa-Klauſijiſ Kriewaſ, Podoliaſ, Woliniaſ, Samaraſ, Saratowaſ un Simbirſkaſ Gubernementu miſſchneeku luhgſchanaſ un teem nowehlejiſ ſanahtt un ſarunnateeſ, kâ winnu ſemneeku un dſimts-ſaudim warretu doht atweeglinaſchana, un woi to warroht tâ darriht kâ zittâſ Gubernementiſ pawehlehtſ darriht.

No Amuraſ uppeſ Aſia. Ka ſinneet, Kreewi tur nu eetaiſahſ, kur lihdf ſchim tuſſſchâſ weetas bijuſſchâſ un zehluſſchi 2 pilſatuaſ, Nikolajewſku un Marriſſku, arri tur ar dampfluggeem ſahſ braukt pa ſcho leeluppi un andele taiſahſ ar Ameriku un ar Japaneeſcheem. Tê nu dſird, ka Kineſeru niſnaſ tautâſ kaſ tur tuwumâ mahjo, eſfoht uſ reiſ uſkrittufſchi ſcheem Kreewu uſmettejeem un tur ſlahdi padarrijuſſchi. Labbu mahzibu par to nu gan dabbuſſ ſawâ laiſâ.

No Pariſeſ. Sinneet ka Sprantſchi Enlendereem tamdeht duſmo, ka tee 4 Keiſera ſleplawi no Londoneſ bij nahluſſchi uſ Pariſi un ka Londoneſ daudſ tahdu behglu mahjojoht, kaſ til gluhn un gudro uſ dumpi un ſleplawibu. Napoleona miniſteri praſſija lai tahduſ iſdſennoht ahra un teeſajoht, bet Enlenderu liſſkumi to newehl. Arri ſinnaſeet, kad leelaiſ Enlenderu miniſterſ Palmerſtonſ Napoleona prahtu gribbeja darriht, kad ne gahje tam labbi, un tam no ſawâ ammata bij ja-atſahj lihdf ar wiſſeem zitteem miniſtereem un Rehnineene uſzehlſ jaunuſ miniſteruſ un par to wezzako to Kortu Der-

bi (ne Greiſ, kâ Nr. 9 rakſtâſ miſſijeeſ). Wehl ne patihſ ka Napoleonaſ pawehlejiſ, ka beſ ſtiprahm paſſeem, kaſ ſklaidri un pilnigi iſrahda kahdſ taſ zilwekſ, itt neweenam ne buhſ nahſt pahſ Sprantſchu rohbeſcheem. Taſ Enlendereem ne patihſ, jo tee radduſſchi reiſoht pa ſemmu ſemneem beſ leelahm kibbelem. Tâ tad nu gan, kaut ir jaunaiſ miniſterſ Derbiſ zil ween ſinnadamaſ Napoleonaſ pa prahtam gribb darriht, ka draudſiba til karſta wairſ naw. Ir Napoleonaſ manna, ka eenaiſda warretu zelteeſ, un tamdeht ſawu lihdfſchinnigu weetneeku Londoneſ aizinajiſ uſ mahjahm un noſuhtijiſ winna weeta to leelo Generali kaſ Sewaſtopoleſ pilſatu ar ſturmi panehmiſ, marſchalu Belſiſſije, ar to Enlendereem gribbedamaſ parahdiht, zil wiſſſch tohſ gohdajoht, un teem pa prahtam gribboht darriht, ka teem ſubta ſawu wiſſſ-labbaku wiſſu, to paſchu ar kuru Enlenderi Krimmê kâ draugi kohpâ kareâ bijuſſchi. Lai Deewſ ſtiprina meera-ſaiteſ.

Sprantſchu ſemmê krohniſ nemm 9 pranfuſ (taſ irr 2 rubl. 25 kop. ſudr. naudaſ) nodohſchanaſ no iſſkakra tuſſſtoſſcha ſehweku-kohzini. Ar to krohniſ 2 milljon. rubl. pap. eenemmoht. Nabbaga laudiſ tur neſpehji pee teem kluht, tâ kâ pee mumſ, kur iſſkakra ſenkim un blehnu darritajam uggunaſ kullâ un tulihſt pee rohlahm, ar to jaw daſſcha nelaimo un daſſch grohlſ notizziſ. Preekſſch pahri 10 gaddeem, kad tee ſehwela-kohzini tilko bij iſgudroti, un eſ tohſ rohdija kahdam ſaimneekam, tad ſchiſ nopuhſdameeſ uſ man teize: „Altu Deewin! ta irr grehku uggunaſ! Kaſ nu ne kaiſſſ ſagteem!“

Damaſkuſ pilſatâ, tai karſtâ Sihriaſ ſemmê, tahdſ leelſ ſneegſ krittis un tad tahda wehtra un leetuſ bijis, ka zaur to pulkſ nammu iſmirkuſſchi un ſagahjuſſcheeſ un pee nammeem un pee prezzeeſ

12 milljoni pjafteru effoht fflahdes. Dif stiprus nammus kà pee mums tais karstàs semmès jaw ne taifa, — tee tur nespehji tahdu neredsetu sneega nastu nest un tadeht fagruijschi. Itt sawada seema fchi gan irr bijuse.

Waffar-Indias fallàs (flattees Amerikas isstahstischana, lappà 92—101) 24tà Webruari semmes - trihjeschana bijuse, laudis isbeedinajuse, bet leelu fflahdi naw darrijuse.

No Indias dsird, ka Generals Ultrams Allumbagà eenaidneekus 2 reises sakahwis, ar 6 tuhft. soldateem gahjis pahr Gumti-uppi kur Luknowes pilfahs, un nu Generali Campbells, Ultrams un Pranks ar 50 tuhft. kahneeku, 10 tuhft. jahneeku un 120 leeleem-gabbaleem stahwoht tuwu flahst pee Luknowes. Prett tahdu spehku dumpineeki jelle ne spehs ne buht turretees. — To 90 gaddus wezzo Indijas Rehninu, ko tee fanehmuschki Dehlijas pilfatà, nu noteefajuschki ar tahdu teesu, ka to nowedduschki tais masàs Andamanu fallinàs kur mahjo mejscha lauschu tautina.

No Kantonos raksta, ka Enlenderi to General Gubernateru Jeh-u nowedduschki us Kalekuttas pilfatu Indija. Kantonos pilfahs no Enlenderu un Sprantschu polizejas walidhts effoht meerrige, nahloht atkal atpakkak kas bij aisbehguschki un atkal fahloht andeletees. Nu sinn, ka ar to bombardireschamu un pilfata panemschamu ne 2 simts Kineeseri ne effoht noschauti tappuschki, jo fchee ihsti balla-mutti, kas ar mutti gan par brihnum leeli un beskaunigi, bet bailigi kà sakki un behguschus behg tà ka til ar spehku teem eet wirsu. Awises raksta, Enlenderu un Sprantschu soldati tibri kaunotees, ka bes kahda darba un kahdas kauschanohs panehmuschki til warren leelu pilfatu ar tahdu masu karrà-pulzinu. — Kineeseri Keisera soldati effoht ar sturmi panehmuschki to leelo Tschikianpu pilfatu pee Sillas uppes, kur tee dumpineeki bij eemettuschees. Pilfatu effoht eededsinajuschki un kahdus 6 tuhftoschus zilwekus, ir feewas un behrnus aplahwuschki.

No Montenegras. Skattees Ciropas lantkahrte, tad redsesi ka fchi masa kalnaina semmite irr Turku semmè ne zil tahlu no Adriatikas juhvas.

Schohs kalna-kautinus Turki wehl ne warr un ne warr uswinneht un kalpinaht. Irr un irr nemeers ar teem, ir taggad, kà sinneet no Awisehm. Urri tahs tautas kas garx Dohnawas uppi un Gistreikeru rohbescheem ne gribb klausiht, jo Turki teem kristigeem laudim tur par dauds darra. Tà tad nu ir taggad fchihs tautas gattawas us nemeeru, ja ne gribb luhgschanas klausiht, taisnibu, teesu un atweeglinaschamu doht. Scho reisi Turki nu gribb schohs kalna-kaudis gruntigi sakaut un tamdeht ne ween pa semmi fuhta leelu karrà spehku, bet arri karrà-kuggus fuhta Adriatika juhva us Skutara puffi. Bet to jaw tee zitti waldineeki ne gribb wehleht, ka Turku kuggi pa scho juhru eet, un tadeht Gistreikeris ir sawus karrà-kuggus turpu fuhta un ir Enlenderi, ir Sprantschi un zitti sawus karrà-kuggus tur noliks, weens ohtru waltetami. Urri Gistreikeris karrà-spehku noleek pee saweem un Turku rohbescheem, ka ahtri warr buht pee rohkas, kad fcha jeb tà eetu schinni Turku karrà ar scheem kalna-kaudim.

No Amerikas. Pee Kumanes „Don Pedro“ kuggis ar 3 milljonu dahlderem 1815 gaddà nogrimmis, 60 affis dsikli. Jan tobrihdi tee 4 simts tuhftoschus dahlderus isfweijojuschki, bet tà palikke. Nu pehz 43 gaddeem fahf atkal pehz tahs naudas mekleht un kahds Enlenderis ar skunstigu maschini tur nolaidees juhvas dibbeni un kahdus simts dahlderus usgahjis. Nu gribboht ir to zittu mekleht.

— 3.

Behwera putninsch.

Basaules dalka ko sawz Awrika, prett Seemela puffi arween schauraka palikkuse ar sawu gallu islaischahs raggà, — gandrih kà Kursemme Kolkuraggà, — un sawz to par labbas zerribas raggu. No fcha raggà tahlaki semmes puffè rohdahs dashadi kalni, un pa schahm kalnainahm weetahm swirbuku sorti useet, kam sawada dsihwe.

Schee glihti putnini beedreems turrah pa pahreem. Leeleem barreem winni isfkeij, barreem pahrnahf; bet kur barribu mekle woi kad atpuhschahs tai kohkà kas nefs winnu ligdas, tee tupp arween

tehwinsch ar mahtiti kōhpā. Apbrihnojams irr wiannu perrekkis, kas tulihit israhda ka wiffi weena beedriba. Ar leelu apdohmu wianni melle fewim to kōhku, kur gribb perrekkis taisiht. Tur kur kōhkan tee sarri stahw jo pilnam weenlihdj starreem wissapfahrt, tur putnini fahk perrekkis taisiht. Sanees wianni wiffadus schautrinus un starreem wirsū tā isplatta ka zaur tam sarri pamaggam til dauds tohp lohzi us appakschu, lihdj kamehr us te em sarreem atfleenahs kas appaksch winneem. To panahkuschj putni dohdahs us to ihstenu perrekla taisischanu, kamehr zitti wehl arween sanees schautrinus. Ligsdas pamasam appatojahs, un katrai gangai zaurums kas iscet us jumta mallu, — jo schautriau apklahjums wisseem kōhpā palizzis kà par jumtu, kà leetus-schirmis, lam pats kōhts par kaktu. Kà schautriau fahrta paleel beesaka, tā arri katra ligsdina pamaggam augscham welwejahs un neko wairis ne reds kà til mallā zaurumu, kur putninsch eelisch, un malla arri tā taisita un falikka, ittin kà pee labba falmas-jumta to reds, ka isfktahs wissapfahrt weenlihdj apgreesta.

Schautru fahrta kas nu apklahj wiffas ligsdas, ohtra putnu barra dalka fewim nemm par pamattu preeksch jaunu tahschi. Tikpatt kà pee pirmas eefahkuma wianni fataisa dohbinus pufsappalus. Zaur schautrineem ko tehwinisch sanees, tee paleel arween jo appati, un kamehr mahtites schahs ligsdas isohdere ar sawahm mihkstahm spalwinahm un duhnam, — tee zitti pamaggam wiffu rindi apklahj, kurrai tikpat kà pirmai zaurumi us ahrpuffi, un nu wehl darbs, ko arri wiffi kōhpā pstrahda. Jo kad ligsdas wiffas taisitas, kad masas pufsbumbinas gattawas, — putnini sanees garrus sahlu-stohbrus ko wirsū leel ar leelu gudribu un apdohmu no ahrmallas leela aprinka wissapfahrt fahkuschj, un pamaggam lihdj kōhka zelmam fraudami, zaur lam fataisahs til smuks un glihschi istaisihts zeets salmu jumts pahw wiffahm ligsdahm, ka wiffadu leetus lihschanu bes kaitehm warr pazeest, un til ween pee pascha zelma uhdens noskreedams eet zauri, — bet tur nekās ne kaisch, jo tur nekahdas ligsdas naw.

Katra ligsda trihs lihdj tschetru zellu platta un garra, weena ohtrai blakkam wissapfahrt. Ne retti trim ligsdahm til weens zaurums, kur tad weenam zaurums appakschā, un katrā fahni weens. — Weenam tahdam perreklim atradde trihs simts diwi desmits ligsdas. Putninsch pats swahpula leelumā, irr pasarkan pellets, appakschā seltans, ar mellu degguni un melleem spahrneem.

To darbu ko wiffi kōhpā weenā prahtā isdarra gan warr lihdjinaht tam darbam, ko skudras, lapfenes un bittes isdarra, — un brihnodamees par wiannu gudribu arri schē mums jafakta: „Ta Kunga darbi irr leeli, — tee tohp mellekti no wisseem lam pee teem labs prahts irraid. (Dahw. ds. 111, 2). Zil leeli irr tawi darbi, aK Kungs! Tu effi tohs wiffus ar gudribu darrijis, ta semme irr pilla no tawa padohma (ds. 104, 24.). S. R—ll.

Arrajeem.

Wiffa pafaule tizzeja, ka kweeschj (puhri), rudsi, meeschj un ausas fawas faknes dsikki semmē ne eelaisch, bet faknes tiklai krumu taisioht pa wirsu un ne zil dsikki ne-eedamas, arri ne eijsht dsikkaki ne kà arks semmi maisijis. Bet nu lauku-kohpschanas meisteri un dabbas-prattigi usgahjuschj, wiffadi isprohwejuschj, skaidri redsejuschj un sinn, ka muhsu labbiba fawas smalkas fa kni tes ne ween til dsikki eelaisch semmē eelshā zil ta semme arta jeb mihksta; bet ka irr zeetaka un appakschajā ne buht ne-artā semmē faknes ee-eet eelshā, barribinu un drehgnumu melleedamees. Ta leelaka widdus-fakne eimoht 1. 2. ir 5 lihdj 6 pehdas dsikki semmē eelshā, ja til tur warr derrigu pahrtischchanu atrast. Ka teefa, to pats warri isprohweht. Rohzi pamas un usmannigi ar rohlahm to semmi allasch nonemdams no kahda rudsu jeb kweeschu stahda faknehm, tad useesi itt smalzinu fakniti, smalku kà matti, kas eet teescham semmē eelshā. Nu til rohzi pamas, jo dsikkaki, fargadamees ka fakniti ne pohsti, tad redsefi ka pahri pehdu razzis, arween wehl ne buhfi faknes gallu usgahjis. Prahtigi un ne apnikuschj to darroht, usgahjuschj ir 6 pehdas garru fakni. No tam warri faprast, zil labbi tas warr buht, kad

lauku tà isstrahda, ka semme appakfch tahs arramas kahrtas naw til zeeta fà plahnš, nedš arri ne-augliga semme, bet mihtta un augliga tà ka faknehm naw japaleef pa wirfu, bet weegli un labprakt warr eelihst dšikli eekfchà un ir tur wehl atrast labbu pahrtikfchanu un drehgnumu. Ja faknes dšikli semmè, tad pawassara falnas, wehji un faule ne spehji faknes ilwilkt ahra, nedš pawassara Seemela wehjsch tahs til weegli ne ispušch un ne isfalde, tamdeht ka dšiklakt eekfch semmes wehjsch faknehm ne warr peektuht. Tadeht Gulenderi, arraju leelaki meisteri, kas allasch jaunas un labbas leetas isgudro un pee wezzas buhschanas, ja redš ka naw labba, til stipri ne turras kà muhsu laudis — (kas ne gribb jaunu leetu isprohweht un peenemt, kaut gan redš ar azzim ta labba gan, bet til tuhdaŋ noteefa par neekeem) — Gulenderi un Wahziemneeki isgudrojusch i wiffadus arklus, kas dšikli — ir lihds 18 zellu — eet semmè eekfchà, un appakfchà to semmi ismaisa un mihtstu darra, jebfchu to wirseju arramu kahrtu ne apber nedš to ne-augligo appakfcheju semmi zell us augfchu. Tahdus arklus fauz grunts-arklus, tee irr dahrgi, pee teem gan waijaga 4—6 ir wairak sirgu, bet labbu darra un Gulenderi tadeht nau du pee tam ne schello. Tahdà tà isstrahdatà semmè labbiba augoht jo preeziga, falmi effoht jo stingri un ta labbiba ne eimoht nekad welderè (weldès).

Arri tahdus arklus nu fahk wiffur bruhkeht, fo fauz par Gštirpatorèem, fo gan arri muishas buhfeet redsejusch, un kas derrigi gan pee ezzechanas, gan arri pee sehchanas. Isflattahs kà dselses-ezzechahs ar sohfu kahjam. Ir schee arkli wiffuwairak arramas kahrtš appakfchà darbojahs un irr ihsti niknas sahles deldetaji un pohstitaji, kas sahlei faknes pahrgreesch un saplohfa lai wairš ne-aug. Tahdam Gštirpatoram gan waijadseja buht illatràs

gohdiga rentineeka mahjās. Pateefi buhtu labbaki, kad turrigi rentineeki tahdus arramus-riklus, Wahzsemmes arklus, ezzechahs un labbus stiprus lohpinus sewim mantotohs, ne kà fawu nau du istehretu ar lepnahm dargahm leetahm, kas druwu un mahjās ne wadda us preefchu, nedš fo palihds us pahrtikfuschu gohdigu dšihwi. Dšird kà tà notekoht gan weetas, fur Deews schinnis gaddos palihdsejis un baggati fwehtijis. — 3.

Gluddinaschona.

Valtus un vellekus sehklas-sirrus no labbas furtes warr dabduht pirkt Kabilles muishà pee 1

L. Richter.

Kursemme, Kandawas wilfata, warr dabduht pirkt eefalnizi un allus-bruhsi un arri nammu ar feschahm istabahm pee 2

Kahrla Genzelta.

Pirmodeenà tai 28tà Aprili f. g. pee Jaunjelgawas ta muishà „Budbergshoff,“ ehfahm, dahseem, laufeem, pfawahm, kà arri lohpi, sirgi un daschadas branzamas un mahju leetas, wairak sohlitajeem prett flaidru nau du taps pahrdohht. 3

Leel-strawpes (Groß-Roop) Schwores frohgà tai nafki no 4tas us 5tu Merza deenu no stakka isfagts bruhns sirgš, 6 gaddus wezs, ar mellahm ihfahm krechpehm, 45 rubl. wehrtibà. Us sedullas weetas irr baltas spalwas un us freisu preefch-plezzi weena pumpa. Kas to sirgu eerahdihš, dabduhs 5 rubl. gohda maffu. 1

Usminneschana to mihtlu kas eekfch

Nr. 11.

- 1) Kahpostu-galwa.
- 2) Tas, kas speegelt flattahs.
- 3) Sahbati jeb drehbes.

D. R.

W r i h w d r i k k e h t.

No jubrmallas-gubernements augtas waldschanas puffed: Oberlehrer G. Biase, Jenŋor. Jelgamà, tai 25. Merz 1858.

No. 54.

Uwischu

Basnizas

Nr. 13.

peeliffums.

sinnaß.

1858.

Jannas sinnaß.

Trikates draudse Widsemme. Schi basniza kahdus 500 gaddus wezza un nu buhs 150 gaddi ka isdegge ar wissu tohrni. Gan atkal us-taisija, bet bes tohrna. Basnizas pohrsteera-kungi, Barons Transees, nelaika gohda tehws un dehls ar zittu Kungu paligu ruhpejuschees tit firfnigi par sawu mihtu basnizu, ka nupat warreja jaunam tohrnim grunts-akmini list. Trikahtes mahzitajs Pohrts to eswehtija, un buhmeisteris Sahrams, Preekules muifchas fainneeks (Widsemme), arri runnaja itt spehzigus un jaukus wahr-dus strahdneekus usrunnadams, lai stipri lnhdscht Deewa paligu. Lai tas Kungs klausa un lai palihds to darbu lihds gallam labbi un bes kahdas nelaimes pabeigt. —

Reidane irr pilfatinsch Reifchds, ne tahu no Kaunas, kam arri masa Lutteu draudsite ar sawu basnizinu un mahzitaju. Schi basnizina effoht gan lihds schim ehrgelites, bet labbi wezzas bijuschas; tadeht draudses lohzehti un zeen. mahzitajs par jaunahm gahdajuschi naudu famesdami un nu jaw tahs gattawas, fo Leepajas ehrgetu buhwetajs un ehrgelneeks Herrmanna kungs, gohdam taisijis. Effoht itt lohshas, jauki skannigas ehrgelites ar peezahm balsim (registereem). Lai tad nu schi jauka ehrgetu skanna nefs Reidanes Lutteu draudses lohzehtu dwehselehm daudskahrtigus auglus!

Jerusalem, kas no wisseem kristiteem zilwekeem par to fwehtu pilfatu wehl scho baltu deenu teel turrehts — irr, ka jaw lassitajs labbi sinnaß, wezza Juhdu semme, kas taggad Turkeem peederr. Dauds kristiti, wiswairak Kattofi, to turt par fwehtu usdewumu un Deewam patihkamu

darbu, ja ne wairak weenreis dsihwes laika Jerusaleme notapt, un tur Deewu peeluhgt un tahs fwehtas weetas apmelleht. Tahdus kristitus zilwekus, kas us tur reiso nosauz par „pilgereem.“ Scho-gadd par leeldeenas fwehtkeem effoht Jerusalem 14 tuhstoschu tahdu pilgeru kohpa bijuschi.

No Sihbenbirgenes, Gistreikeru walsti, raksta, ka tur ne fenn 18 gaddus wezs puifis schenki derrejis ar ohtru, ka wisch weena wilzeena 5 kohretelus ittin stipra brandwihna isdserfchoht. Ka derrehts, ta darrihts, un arri turrejis, nu winnejis ritigi isdferdams un siphokus wehl klahst uskohsdams; bet pehz pahris stundahm sehns noht ka ar knippi nosists, un wairs ne warrejuschi to uszelt no grehku meega. Leez wehra. Derreschana un leelischana wiswairak ar ehshanu un dserschanu ne patihk Deewam un atnes pohstu un daudreis nahwi. Rabbal leeles ar tawu wahjibu un nespehjibu, ne ka ar taweem no Deewa dohteem spehkeem un bruhke ar gohdu un pateizibu wissu no Deewa dohta dahwanu, un effi schtigis un apdohmigs un ne tahds leelmannis un frohga brahlis, kas tew nekad gohdu ne atnes, bet tit ween kaunu.

G. F. S.

Nelaimigs un laimigs schahweens. Dauds irr tahdu, kas tahs mihtas dahgas fwehdeenas pawadda ar grehziigem eeraddumeem, ar leeku dserschanu, un arri tahdu wehl irr dauds, kas kahrtichu spehleschanu zeeni par mihtu fwehdeenas darbu. Daschi arri labprahht mehds ar plinti pa meschu aplahrt wasatees; un ta tad nu zits no zitta to sliktu preekschismi dauds ahtraki peenemm ne ka to labbu. Isgahjuscha ruddeni kahda fainneeka dehlinsch ar plinti spehledams, gribbeja mehrek schmi schaut, bet par nelaimi plintes prappis ar ugguni, no wehja dsihts us juntu uskritta, un ta

nu wiffas ehkäs ar ugguni aisgahje. Wehl zittä weetä plintes draugi bij kophä fanahkufchi, par plintehm fahl stihdetees. Weens fakka: manna schauj labbaki, ne lä tawa, un tä tad weens ohtru usweddinajahs ahra isheet un tur schaut, bet pa tam, jaw bija tumfch palizzis un ne warreja dauds lo redseht; talabb pahrs schahweenu til tä isfchahwufchi, eegahje atkal istabä un aisgahje gulleht. Nihtä fainneeks eedams us stalli, atrohd laideri fwefchu firgu kammanäs eejuhgtu, un us stabba peelahdetu pistoli un fawa stakka durwis wallam un fawam labbakam firgam eemauktus usliktus galwä. Nu noproht taggad, kad tee saglu bij isbeedinajufchi ar teem schahweeneem. — Dasch lassitajs gau dohmahs tä: laimigs schahweens, bet mannas dohmas irr zittadas; jo fchee laimigi schahweeni ne war wissu to nelaimi un wissu to skahdi atfwehrt, kas zur aplameem un nejhga gehgereem noteek un gaddahs. Mannas dohmas irr tahs: kaut jel tahdi wiffi fawu mahju buhschanu tä cetaisitu, lä zeenigs Saulas mahzitajs Sieffers mahju fwehtibas grahmatinä pamahza. Scho grahmatinu lai lassa wiffäs mahjäs.

W—g.

Nihgäs Jahna jeb Latweefchu basniza.

Par Jahna basnizu mas sinnas, kas no wezzeem laikeem atlifkufchas. Widsemmes wezzäs stahstugrahmatäs til to lassam, ka Kattoti 1227 gaddä Nihgä muhku-nammu effoht uszehlfufchi, lo abbeem Jahneem (tam kristitajam un tam preezas mahzitajam) par gohdu eefwehtija, un kas tai weetä stahweja, fur taggad Jahna-basnizas rihta-mahzitaja namä. Rahdahs, ka tuhliht tam nammam basnizu buhs peebuhwejufchi klahht, fur taggad Jahna-basniza. Tadeht ta peeskaitama pee tahm pirmahm basnizahm, lo Nihgä uszehle, jebfchu grahmatäs winnu til 1330 gaddä primo reisi peeminn.

Lihds Mahrtina Luttera, muhsu tizzibas-isfkaidrotaja, laikeem, Jahna basniza peederreja tai paschaj muhku beedribai, kas to muhku nammu bija uszehlfufi. Latweefcheem tur wehl Deewa wahrdu ne fluddinaja wis; teem lihds to laiku par wissu Nihgu nekahda ihpascha basniza wehl ne bija. Tan-

nis laikäs Kattoti, lä tee arridsan taggad wehl daschäs weetäs darra, Deewam kalpoja fwefchä Reemeru wallodä ween, un tadeht ihpascha basniza preelfch Latweefcheem ne bija wajasiga. Bet kad muhsu Lutters, wezzu basnizas buhschanu eefahje pahrtaisiht un fwehtu tizzibu atjaunahht, un kad nu ta gaischa fwezze, lo winsch uszehle, 1521 gaddä atspihdeja lihds paschu Nihgu; — tad arri Latweefcheem tuhliht gahdaja ihpaschu basnizu, fur tee fawä wallodä warreja Deewa wahrda fluddinashchanu dsirdeht un Deewam kalpoht. Bet ta wehl ne bija Jahna — bet Jehkaba basniza, lo teem to reisi lä fawu basnizu dahwinaja.

Ne ilgi pehz tam ka Nihdsineeki bija Luttera tizzibu peenehmufchi, 1523 gaddä, tee muhki nomannedami, ka neweens winnus labpraht Nihgä wairs ne eeraudsija, atstahje fawu muhku nammu lihds ar Jahna basnizu, un nogahje pee fawu bifkapu Kohknessi. Nu Jahna basniza stahweja 59 gaddus aisflehgata. Bet kad 1582 gaddä us Pohlu Rehnina pawehleschanu, kas tobrihdi par wissu Widsemmi walbija, Jehkaba basniza Kattofeem atkal bija ja-atdohd, tad winnas weetä Jahna basnizu eedewe Latweefchu draudsei, kas no ta laiku to wairs naw atstahjufchi.

Bet ta wehl bija lohti masa un draudsei ne bija deefgan ruhmes eefchä. Tadeht Nihgäs rahstteefa usnehmahs to leelaku list pahrtaisiht. Nu 8 Juli 1587 buhweschonu usfahze; 11 Septem-beri 1588 tohrni pabeidse un tam uszehle pumpu un gaili; un pirmä seemu-fwehtku deenä tai paschä gaddä, atkal Jahna basnizä Latweefchu draudsei primo reisi Deewa wahrdu fluddinaja.

Kad 1677 gaddä gandrihs wiffa Nihga ar ugguni nogahje, tad arridsan no Jahna-basnizas tilkai tee muhri un welwes ween atlikke. Tä bija gandrihs itt no jauna ja-ustaisa, draudsei us Deewa kalposchanu eerahdija papreefch to masu, tad to leelu Gildas-istabu (prezzineeku ja-eeschanahs istabu). Jahna basnizai uslikke jaunu juntu un no ahrenes un no eefchypuffes to atkal tahdu paschu ustaisija, kahda bija bijusi. Ar to aisgahje diwi gaddi un tillkai puhpuku-fwehdeenä 1679 to atkal no jauna eefwehtija. Tohrni wehl gaddu sebbaki pabeidse.

Karra laikdōs 1700 un 1710 Zahnbasniza atkal difti tappe eewainota, bet to fšahdi ahtri fataifšija. Jo leelaka nelaimē notifke 1741, 9tā Dezemberi zaur to, ka lahda nammā tuwumā, peezās muzzās ar fšaujāmu pulwēri eedeggahs un ušfrehje gaisā. Zaur to zehlahs leela uggunōs. Zahna basnizu gan no ta iſfargaja, bet jumts bija lohti eewainohts un wiſſi lohgi faſprahguſchi. Latweeſchu draudſei atkal leelā Gildas iſtabā 6 neddetas ſpreddiki faz- zija, lihds kamehr baſniza bija fataifšita. Tohrniſ arri bija lohti wahjſch palizzis, tadehſ 1763 gad- dā uſfahze jaunu uſmuhreht, ko pehz gadeſahrtas pabeidſe un ko wehl taggad redſam. Salka ka eſ- ſoht 2000 dahlderuſ maksajis. No ta laika baſ- nizu gan daudſahrtigi iſlahpija un iſpuſchloja, bet leela pahrtaiſſchana wairō ne bija waijadſiga.

Zahna baſnizās draudſe warrbuht gan buhs ta leelaka par wiſſu Widſemmi un Kurſemmi, jo pee- tahs peefkaitahs gandrihſ 14 tuhlfſt. draudſes loh- zekti. Diwi mahzitaji pee tahs ſtrahda Deewa wihna-kalnā, un iſ ſwehdeenās no rihta un pehz puſſdeenās baſnizā irr Deewa kalpoſchana. Beſ tam wehl Nihgas preeſſch-pilſatōs Gehrdes baſnizā, Jeſuſ baſnizā, un uſ Zelgawas puſſes jauna Mahrtina baſnizā, mahzitaji Latweeſcheem ſpred- diki ſalka un Latweeſchu draudſes pee tahm peetur- rahs.

—II—

Mahnu tizziba.

Redſeju wihru kaſ laukā iſgahje auſas feht, un pirmu ſauju peegrahbe ſmilſchu un tahs iſfehja, un pehz tam tad ſahze auſas feht. Eſ nu luhdſu un praſſiju, kamdehſ wiſſch tā darra? No eefah- kuma gan ne gribbeja teikt, bet eſ meerā ne dewohs, kamehr tā pateize. Ar tahm ſmiltim wiſſeem ſa- weem ſlaugeem azzis buhſchoht peebehr, lai ne ap- ſkauſchoht ſcha fehjumu. — Ne tizzu ka tahdam warr fehjums par labbu iſdohtees, jo tahds ne pakau- jahs uſ Deewu — un arri ne luhdſ no wianna, lai wiſſch wianna fehjumu un ſweedruſ ſwehti. — bet pakaujahs un zerre uſ mahnu-darbeem.

W—g.

Par mihleſtibas dahwanahm.

Taggad pat eerunnajohs ar ſaimneeku, kam ſchis pagahjuſchās deenās mahjas ar ugguni nogahju- ſchās. Tas mahjeja mannim tā teikt: „To gohdu warru doht Deewam un zilweleem, ka gan raddi un zeemini, gan tableji ſweſchineeki mannim ar ſawahm mihleſtibas dahwanahm nahſ palihgā; un it aſſaras mannim birſt, — ſtarp teem daſch, kam warrbuht wehl paſcham tiſ daudſ muhſcham naw bijis, zil eſ iſglahbu. Ko darriſchu? Woi eeſchu ſmahdeht winnu dahwanas, un winnu mihleſtibai raises darriht? — Nemmu, rauda, pateizu!“ — Dohmaju labpraht, ka daſcham labbam tiſpat preeka buhs ſchohs wahrduſ laſſoht zil man bij winnuſ klaufotees.

x.

Rapſeha.

At juhra kluffa! kaſ zehle tawuſ ſalkuſ wilnuſ? Kaſ nolizzis tiſ kluffi tohs, ka kuſteht ne kuſtahs? Woi laiwinas pee tewim atpeld arr'? — Atſakki: woi tahm arri ſtuhmannis? Un tawuſ kraſtuſ, ka gan tohs noſauz?

„Nahwes wehtra zehle mannuſ ſalkuſ wilnuſ. Nahwes ſpehks tohs nahwes meerā nolizzis. Da- ſcha laiwa kluffa pee man atpeld klaht, ar behres dſeefmahm waddita. Kungō Jeſuſ Kriſtuſ irr taſ ſtuhmannis, un mannu kraſtuſ wahrds irr muhſchiba.“

At juhra kluffa! Woi pehrles arri tawōs dſiklu- mōs?

„Daudſ pehrles mannā klehpi duſſ! aſſaras itt karſtas, birruſchās.“

At juhra kluffa! Enkuris woi kahds arr' irr, ko drohſchi iſmeſt warr?

„Tas ſtiſprais enkuris, kaſ muhſcham paſtah- wehs, ko drohſchi iſmeſt warr, irr zerriba eelſch tizzibaſ. Brihnichki ſawā laikā, ſahks ſchee ſakki wilni kuſtetees! Nahwes ſpehkā taggad kluffi nolikti uſ nahwes meeru, dſihwibaſ ſpehkā pel- deht ſahks, atwehrdamees baſunas ſkannā, kad ta rohka par teem pazelſees, kaſ Genezaretes eſaru apdraudeja, kad ta mutte par teem atwehrſees, kaſ Rahzaru iſ kappa ſauze.“

At juhra kluffa! zil jauka tawa gaidischana.
 At Deewa lauks, to dsihwu lauks tu buhfi,
 Mahzi, fauzi: fwehtigs, kas eelsch Jesu tizz!
 fwehtigs, kas eelsch Jesu mirsi! Augscham zelsees
 pastara, un ee-ees Jesus gohdiba.

G. S. . . .

Kant wiffi behrni tahdi buhtu!

Tehws ar fawu 10 gaddu wezzu dehlu gabja
 tahda nakti fainneeka lauka kartuppekus sagt. Kad
 nu bij' nogahjusch, tehws eedewe dehlam maifu
 turreht, un lihda garr schohgu (sehtu) — noskatti-
 tees, woi tahds zilweks ne gaddisees. Kad nu
 tehws atpakkat bij' nahzis, eefahle dehls ta run-
 naht: „Zeh! Tu effi gan wifsaplahrt apskattijees,
 bet es dohmaju — us augschu gan ne?“ Kad nu
 tehws no dehla tahdus wahrduus dsirdeja, tad tas
 wahrds ka nassis tam sirdi duhrabs un winsch to
 darbu tuhda atstahje; un gan ne weens zits scho
 notiffumu ne buhs ispaudis — es dohmaju, ka
 winna pascha luhpas.

J. Straudoweki.

Janna grahmata.

Latweeschu draugu beedriba sagahdajuse jannu
 grahmata, kas dabbujama **Jelgawa** pee Schulza
 mahzitaja un **Ribga** pee Dr. Buchholza funga
 Pehterburgas preeksch-pilskata, leelaja eela, Buch-
 holza nammä, stary Gertruhdes un Kreemu basnizu,
 fur pa wahrteem ja-ee-eet:

Swehtdeenas Pehters.

Scho stahstu no Wahzu wallodas pahrtulkojis
 Elwersfeld, Zelmneeku mahzitajs. Drikkehts Jel-
 gawa 1858 pee Steffenhagen un dehla.
 makfa eeseets bes wahka 6 kap. f., 16 lappas.
 Scho grahmatinu lassitajam no wiffas sirds warr
 usteift

Schulz,

Latweeschu dr. beedribas wezzataje.

Dsirkstele.

Kas nekahdu pamahzitaju ne gribb pee-
 nemmt, tas lai tizz, ka gekkiba winnam buhs
 par pamahzitaju.

F. S—z.

S i n u a.

I. No sirds pateizam teem kriftigeem draugeem kas sawas dahwanas preeksch Missionareem pee mums
 atsubtijusch: 1) Tohrlaw . skoblai 3 rubl. 2) Dohrb. . dr. 27 rubl. 3) Leep . j. . Latw. dr. 10 rubl.
 4) Gr. hb. . . dr. 7 rubl. 5) Gre . f. s dr. 17 rubl. 6) Jaunpil. dr. 15 rubl. 7) Kristiga rohka 5 rubl.
 8) Balg. ll. . dr. 236 rubl. 70 kap. 9) D. hb. l. . Latw. dr. 9 rubl. 10) Ba. rb. l. . dr. 7 rubl.
 11) Sakk. . m. sch. dr. 4 rubl. f.

II. Ar sirds preeku wehl pateizam tahm kriftigahm rohkahm, kas atneffuschas sawas dahwanas preeksch
Euttera peeminnas stabba Wormse: 1) Ayp. f. s draudsei par 8 rubl. 20 kap. 2) Tohrl. skoblai par
 1 rubl. 3) Zibr. w. . dr. p. 29 rubl. 4) Mesch. htn. . dr. p. 25 rubl. 5) Sakk. . m. . sch. s dr. p. 27 r.
 15 kap. 6) Kuld. g. . dr. p. 1 rubl. 7) Rend. . dr. p. 1 rubl. 8) Mu. scha z. . m. . dr. p. 1 rubl. 50 kap.
 9) Seff. w. s dr. p. 35 rubl. 10) Emb. t. . dr. p. 16 rubl. 11) Schu. . st. . dr. 10 rubl. 12) E. st. n. .
 dr. 5 rubl. 13) W. hrm. s dr. 1 rubl. 14) D. hb. l. . Wahz. dr. 7 rubl. 15) Kalnam. . sch. s dr. 6 rubl.
 75 kap. 16) W. nt. p. ls dr. 18 rubl. 17) Sl. hles dr. 5 rubl. 18) Ed. hl. . dr. 68 rubl. 58½ kap.
 19) Gez. w. un Lamb. . tm. . sch. dr. 25 rubl. 65 kap. 20) Jaun. p. l. dr. 25 rubl. 25) Wis-
 p. tt. . pils un Gew. hd. . muischa 3 rubl. 22) kriftigs draugs 1 rubl. 23) Semm. t. . dr. 10 rubl. 24) Bas-
 g. ll. s dr. 3 rubl. 25) Ba. fl. s Latw. dr. 3 rubl. 26) Birsch. m. . sch. . dr. 33 rubl. 37 kap.
 27) D. gg. n. j. s dr. 1 rubl. 25 kap. 28) N. rr. t. s dr. 1 rubl. 29) S. zz. s dr. 1 rubl. 20 kap.
 30) S. nu. f. s dr. 13 rubl. 31) D. hb. l. s Latw. dr. 6 rubl. 43½ kap. 32) W. hrb. l. s dr. 3 rubl.
 33) Gr. . f. s dr. 6 rubl. 34) Mescha. m. . sch. s dr. 21 rubl. 40 kap. 35) Sm. . m. s z. 1 rubl.
 36) Ahrl. w. s dr. 18 rubl. 35 kap. 37) Bl. hd. n. s dr. 2 rubl. 38) W. rz. w. s dr. 6 rubl. 39) Mad-
 l. . n. s dr. (W.) 13 rubl. 40) K. nd. w. s dr. 45 rubl. 10 kap. Wehl: 29 kap., 5 kap. dohti.

Preeksch Euttera peeminnas stabba dahwanas arri wehl pehz Jahneem warr nosubtijst Ribga pee
 Dr. Buchholza un Jelgawa pee Schulza.

B r i w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementē augstas waldischanas ruffes: Ueberlebrer G. Blaese, Gensr. Jelgawa, tai 17. Juhni 1858.
 No. 110.

U wifchu

Missiones

Nr. 13.

peeliffumš.

S i n n a s.

1858.

XIX. Par Deewa walstibu paganu starpâ.

5. Tajs fallas leelâ kluffâ juhâ.

3. Selfchaytes fallas.

(2).

Winni fanahze kluffi fawâ luhgſchanas nammâ, bet wiſſi ar farra erohtſcheem apbrunnori. Dikko Deewa kalpoſchana bij eefahluſees, tad no tablenes dumpis un farra trohkfneis bij dſirdams; tee eenaidneeki drohſchâ prahâ lausahs wirſâ. Bet tee kriſtiti laudis eefſch fawa lunga ſpehka teem turrejahs prettim, kas no winneem ne ſpehje kantees, tas zekôs apmettees karſti luhdſe Deewu, ka tas ſchodeen gribbetu ſkaidri preekſch wiſſeem laudim parahdiht, kas eſſoht tas iſtens Deews, woi tas kungs, woi tee paganu elki. Kaufchana bij breeſmiga, ilgi ne warreja ſinnaht, kurreem buhs uſwarreſchana. Patte ta Rehnina mahſa ſtarp teem pirmeem kawahs; Pomare patš laiwâ ſehdeja un no turrenes us teem eenaidneekem ſchahwe. Beepeſchi no weena ſchahweena trahpihts Upupara, to paganu leelakais wirſneekš, kritte pee ſemmes, un zaur to teem zitteem ſirds tã ſaplaſke, ka wiſſi nehmahs aisbehgt. Wiſš eenaidneeku pulks iſklichde. Jau ta Rehnina laudis dewahs teem behgkeem paklak, jaw winni, kã zittlahrt bij apradduſchi, gribbeja ar ſohbini un ar ugguni tohs uſwarretus eenaidneekus un winnu mahjas nopohſtiht, tad Pomare ar ſtipru balſi ſauze: A — ti — ra t. i. lai lai irr gan! un nu pawehleja, lai neweenu eenaidneeku, kas ſchehlaſtibas luhdſahs, ne notautu, bet teem peedohd, ſeewas un behrnus mihligi peenem, mahjas un laukus peeſarga un tohs mirronus ar

gohdu glabba. Šchi uſwarreſchana un ſchi ſchehlaſtiba par brihnumu to kauſchu ſirdis pakuſtinaja. Tee pagani kã ar weenu mutti apleezinaja, winna elki eſſoht melkuti, tee winneem uſwarreſchanu ſohlijuſchi, bet ne warrejufchi d:ht; winni ne gribbiht wairs tahdeem mahnu deeweem tizzeht, bet kalpoht tam dſihwam Deewam, kas ſaweem laudim uſwarreſchanu dewis un winnu ſirdis ar mihleſtibu pildijis. Jo wairat Pomare ſawus dſihwus eenaidneekus ſchehloja, jo ſtipri wiſſch nu teem miruſcheem elkeem uſgahje. Wiſſch zittus no ſaweem laudim ſuhtija us to weetu, kur ta elka Ora deewanams ſtahweja, ka tee to nopohſtitu. Ap ſcho weetu leels pulks kauſchu bij ſapulzejees. Gan no pirma galla dohmaja, ka ſchee ſawu elka nammu gribbiht fargahbt bet neneeka behdadami tee Rehnina laudis ſchahwe us teem elkeem, ſazzidami: nu juhs elki, ja juhs pateſi effect Deewi, ja jumš kahda warra, tad nahzeet ahrâ un atreebjeetees!“ Tee pagani kã apſtulboti par tahdu drohſchibu un par ſawu elku neſpehziſibu, ne uſdrihlftejahs wiſš ko prettim darriht. To elku bildeš ſaſchahwe zaur zaurim un tohs lihds ar wiſſu deewa-nammu ſadedſinaja. Dikkai to leelaku elku Dru, kas bij kohka bluffis zilwela augumâ leels un ar wiſſadahm drehbehm iſrohtahts, no leefmahm iſrahwe un pee Pomare nonneſſe, kas to pehz us Londoni aisſuhtija, kur tas lihds ſchaj baltai deenai miſſioneš nammâ par peeminnu tohp glabbahts. Par wiſſu ſallu weetu weetahm nu eedeggahs ugguns leefmaš, kur tohs elkus ſadedſinaja; wiſſas paganeem ſwehtas weetas altarus un Deewa nammus gluſchi nopohſtija. Tas Rehninſch Pomare nu wiſſur ſawu walſtibu uſzehle un ſtiprinaja; tee neſchehligi karri nu mittejahs,

behruu aplaufchanu un zilweku uppurus wifanotaf atmetto, un wiffi laudis, kas par tahm 4 fallahm Taita, Gimea, Tapuamana un Daterna dshwoja, reise peeteizahs pee kristigas tizzibas. Par to weenu Taitas-fallu uszehle 90 luhgshanas nammus, kurrös tee laudis fwehdeenäs 3 reises un pa neddefu weenreis mehds fanahft. Arri tee, kas kristigä tizzibä jo labbi bij nehmuſchees, wehl paschi ne spehja wis teem zitteem Deewa wahrduſ tulkoht, tapeh3 ta Deewa kalposhana no pirma galla bij tahda, ka luhgshanas turreja un no masahm grahmatinahm, kas ispaschi deht tam bij drikket:ſ, zittas Bihbeles nodallas lassija; daschlahrt arri tahdäs fa-eeschanäs luhgshanas lassija, ko paschi pa-preeksch bij usrakstijuschi. Pats Kehninsch arri tahdäs luhgshanas farakstija un pats teem laudim preekschä lassija. Weenu tahdu luhgshanu gribbam schoreis jums preekschä zelt, par sismi, ka fwehts Gars schohs laudis bij pamohdinajis un ka pateesi preeksch teem ta stunda atnahkusi, ka winni fawa dshwa Pestitaja balsi dabbuja dsirdeht. Schi luhgshana irr tahda:

„Kungs, tu Deewäs muhsu pestishanas, paklausü muhsu luhgshanu, peedohdi mums muhsu grehkus un darri muhsu dwehfeles fwehtas. Muhsu grehki irr leeli un winnu pulks irr leelaks ne lä tahs siwis juhrä, un muhsu sirds-zeetiba, kas til ilgi irr bijust, ar nekahdu leetu naw lihdsinajama. Ut-greesi tu pats muhs pee fewis, un dohd mums spehku, ka wiffas launas eeraschas warram atmett. Peewedd tu muhs pee Jesu, un lai muhsu grehki zaur winnu affinim irr nomasgati. Dohd-mums samu labprahthgu Garru, ka tas muhs fwehtus darra! Pasargi muhs no leekulibas! Dohd, ka mehſ ne nahkam tawä nammä bes fwehtahm apzereschannahm, un ka mehſ us sawahm mahjahm ne atgreeschamees, atkal no jauna grehkoht! Ja tu par mums ne apscheljoees, tad bohjä eetum. Ja tu muhs ne isglahbi; ja mehſ ne effam fataititi preeksch tawu fwehtu dshiwolli debbesis, tad mehſ elles ugguni tappim eemessi; bet pasargi muhs, ka mehſ turp ne nogrimstam! Dohd mums to muhschigu dshiwoschanu zaur Jesu Kristu, tawu Dehlu, to Leeklungu tahs dshiwibas; teescham dohd mums muhschigi fwehtem buht eeksch winna. Lai illatres

zilweks sawas rohkas pazell us Deewa luhdsoht: Kungs fwehti tu man, fwehti tu man! Dohd, ka wiffas schahs fallas, Taita lihds ar wiffeem eedshiwotajeem, kas Gimea, Uaine, Rajatejä un par tahm masalahm fallahm irr, par mantineekeem tohp tawas pestishanas. Swehti Gulanti un wiffas semmes wiffä pasaulé! Dohd, ka taws wahrds augtin augumä nahktu wiffä pasaulé, ka tas pahrwaretu wiffu launumu. Gffi mums schelligs un fwehti muhs Jesus Kristus tawa Dehla labbad! Amen.“

Nahkamä reise ar Deewa paligu jums wehl gribbu stahstih, lä tas Kungs tahstaf scheem fallas-laudim irr palihdsesis. Gr.

Ihsti pee tahdeem laudim mehſ effam fuhiti.

Kahdureis mahzitajs lihds ar pehrminderi apmekleja sawas draudses behrus, un atnahze arri pee gluschi nabbagas un flittas buhdinas. Schai mahjä ne eesim, fazzija pehrminderis; to wihru es pasihstu, winsch irr til besdeewigs, ka buhs par walti, kad mehſ to apmeklesim. Mahzitajs atbildeja: Es dohmaju, mums ja-eet tomehr, jo ihsti pee tahdeem laudim mehſ effam fuhiti. Tee eegahje eekschä, un atradde tur wehl leelaku nabba-dsibu, ne lä ahrpuffe. Raktä us saluhsuscha benka sehdeja leels nekhrs un melns wihrs, gandrihs pufs-pliks. Mellumi us meefas tam bij lä swihni, tapeh3 ka tas jaw ilgi sawas meefas ne bij masgajis. Seewas waigs bij sils un ustuhkschis no wihra sitteeneem, ar ko tas to bij fahittis. Wihra pascha waigs isflattijahs breefmigs. — Mahz, fazzija: Mehſ effam nahkuschi juhs apmekleht, jums kristigas grahmatas pahrdoh, un ar jums farunnatees pahr juhsu dwehfeles klahshanu. Man naw naudas, un grahmatas man ne wajaga nekahdas, wihrs atbildeja. — Mahz. Kad jums arr naudas naw, tad tomehr jums weenu grahmatu dohshu bes naudas, ja ween to gribbat, un es dohmaju, ta jums buhs labba. Jums irr nemirstama dwehfele, weenreis jums buhs jamirst un us nahwes-stundu jafataijahs. Draugs, woi to jaw effat darrijuschi? — Wihrs nolaide sawas niknas azis, waigs palikke druzin mihligaks un fazzija:

Gattawā gan wehl wis ne esmu mirt un arr' us to wehl ne fataisjies. — Tā mahzitajs ar to wihrū farunnajahs un tas tam wihrām bij par swehrtibu. Kad mahzitajs aišgahje, tad nabbaga wihrs rau-daja kà behrns un fajzija: Zuhš effat tas pirmas tas manni apmeklejšchi un nakhschi farunnatees pahr mannu dwehseles klahšchanu.

Jesūs fakka: „Teem wesseleem ahrstes ne wai-jaga, bet teem newesseleem: es esmu nahzis tohs grehzineekus pee atgreeschanas no grehkeem aizinahnt un ne tohs taišnuš. Matt. 9, 12. 13.

P. U.

I.

Stipra kahroschana pehz teem sweh-teem Deewa raksteem.

No wisseem uszihtigeem, labbeem strahdneekem ta Kunga wiħna kalnā Johns Wikkams, ne bija weens no teem masakeem. No Gulenderu tautas un Luttera tizzibas wińsch no Deewa Garra dsihts un no tahs Gulenderu missionaru beedribas isredsehts tai gaddā 1819 ar kahdeem labbeem darba-beedreem pa tahlu juhras zellu aišgahje teem falleneekem pušsdeenas-juhra, itt fewišchi teem eedšihwotajeem to septinu Erwei-fallu, no kurrāhm Kototunka ta leelaka, Kristus dahrgu Ewangeliumu, to wahrdu no tahs atpestišchanas un swehtu-darrišchanas zaur Jesu Kristu sluddinaht. Tee falleneeki bija Barwahršchi, kas zilweku galku ehde, un fawā starpā un ar zitteem weenadi karrojahs. Tur atnahzis Johns Wikkams ar to eesahje, to swešchu wallodu mahzitees. Wallodas rakstu-sihmu un bohštābu tahm tautahm tur ap-kahrt nemas ne bija. Wińsch tad derrigus bohštābus jeb lassamas sihmes isdohmaja, un tahs norastijis us papihru teem laudim rahdija. Tad tee brihnodamees isfauze un fajzija: Tee laikam irr deewi, kas mahł runnahnt. Tahdus mahru un elku tizzigus Barwahršchus no tumsibas pee gais-mas west un pee Deewa atgreest, ne bija nekahds weegls darbs; tahschu palehnam isdewahs ar ta Kunga palihdsibu. Kad winni no swehta Garra apgaismoti pee pateesibas atsihšchanas nakhschi fawus wezzus elkus bija atmettušchi un tahs up-puru-weetas ispoštitas, tad škohlas, Deewa

luhgšchanas-nammi un basnizas tappe ustaiftas. Johns Wikkams un winna darba-beedri swehdeenās teem fapulzeteem laudim Deewa wahrduš sluddi-naja basnizā, jeb arri neddelas deenās winni dahschu reisi fanahje us Deewa peeluhgšchanu, ar-ridsan kristigas meldijas tappe eemahzitas škohlās, fur starp behrneem un jaunekteem arri dahsch pee-au-dsis un wezs zilweks atraddahs.

Johns Wikkams jaw bija fahzis kahdus gabba-lus no teem swehteem Deewa raksteem wiswairaf no jaunas Testaments pahrtulkoht, un zeek reises wińsch no teem preešchā lassija tannis fa-eeschanas weetās jeb basnizās, tee klaustitaji gauschi usman-nigi bija un preezajahs, tahdas labbas mahzibas dsirdeht fawā wallodā. Zitti, kas jaw labbi mah-ziti nō Deewa swehta Garra mohdrinati no fawas labbas tizzibas leezibu dewe, tee pee swehta Deewa galda tappe usnemti, arridsan katrs jaun-peedsim-mis behrns Jesum Kristum tappe atnestš eelšch swehtas kristibas. Itt retti kahds neleetis atkal atrah-wahs; tas leelais pulks palikke pastahwigs eelšch tizzibas. Tee missionari ne-apuizzigi strahdaja pee tahm dwehselehm ne tiklai Kototunkā bet arri tais zittās fallās. Tad leela kahroschana zeh-lahs pee teem kristiteem falleneekem pehz teem swehteem Deewa raksteem, katrs wehlejahs tohs fawā paschā wallodā patš lassiht. Bet kà tik daudi kah-rigeem to baddu pehz tahs dsihwas Deewa maises warreja remdeht? Leels bads un stipra kahroschana pehz Deewa wahrdeem bija arri teem Samoas falle-neekem. — Johns Wikkams teem jaw bija dewis rak-stu-sihmes winnu paschā wallodā. Tad arri win-neem par labbu dahsch gabbali no swehtas Biħbeles un wiswairaf tahs Jaunas Testaments grahmatas tappe pahrtulkotas winnu wallodā. Bet kà nu to dahrgu mantu katram warreja rohkā doht? Drikkataju ne bija. Tad Johns Wikkams tahs tullkotas swehtas grahmatas eedewe weenam no saweem dar-ba-beedreem, wahrda Buzakots, kas to Samoas-wallodu itt labbi fapratte, ar to pawehleschanu, aišbraukt us Gulenderu semmi, un turpat gahdaht ka tahs swehtas grahmatas taptu drikketas un pa-leekamōs rakstōs eespeestas. Pehz gadda laika woi wehłak wińsch nahje atpakkaf. Kahds preeks teem falleneekem, kad winnu eeraudšija. Un wehl lee-

Iaks preeks bija, kad to dahrgu mantu, 5000 swehtas grahmataš, no laiwas atneffe un isdallija. To mehr ar scho labbu grahmatu pulku ne poetikke. Stary teem, kas ne dabuja, bija arri weens semmes strahdneeks, nabbaga wihrs, bet lohti kahrigs pehz teem swehteem Deewa raksteem. Ko nabbags darrija? Wiafch kahdu semmes gabbalu ihpafchi apstrahdaja, apsehteja un ar faknehm apsehja; un kad tahs pehz kahdeem mehnescheem bija gattawas, wiafch labbas zerribas pilns aiswedde us zittu fallu, dohmadams tahs faknes par labbu naudu pahrdohht un swehtu grahmatu par to dabuht. Bet ne zil tahtu no tahs fallas leela wehtra to laiwu apgahse un wiffi augti no wiinna fweedreem eegrimme juhra. Ko nu darriht til leela pahrbaudifchana? Nabbaga juhreas-brauzejs isglahbahs zaur peldefchana, arri isdewahs to laiwu atkal wihs uhdeni dabuht, un tad wiafch steidsahs atpoffat us sawu fallu. Te atnahzis dohmaja: wolti ne buhs kad ne-apnizzis un zerribu ne pamesdams sawu apsehtitu semmes-gabbalu ohtru reisi apstrahdashu. Wiafch apsehja, un tas mihtais Deew s wiinnam dewe baggatus augkus.

Ohtru reisi aisbrauzis us to paschu fallu, wiafch sawu prezzi lainigi pahrdewe un nu wiinnam bija, ar ko fewim to mihtu un karsti wehletu Deewa dahwanu warreja eegahdohht, pascham un saweem peederrigeem par leelu firde-preeku. — Ak mihti Latweefchi un zitti! moi juhfu starypa dauds tahdu rohдах, kas to mihtu Deewa rakstu deht tapat buhtu puhlesjufchees? B . . sch . I.

Ra Gwangeliuma draudse sahufi Schihdus pee kristigas tizzibas peewest.

Gwangeliuma mahzitaji pee Schihdeem? Tee krusa jeenitaji pee teem krusa-nizzinatajeem? Ra tas warr buht? Woi schee ne stahw appalsch teem lahsteem, ko wiinnu tehwi-tehwi fewim uskrahwufchees fazzidami: Winna (t. i. Kristus) asfinis lai nahf pahr mums un muhsu behr-

neem! — Ta es dsirdu zittus isfauzam, kas scho muhsu wirskraftu laffa. Bet apzerre, ka Pahwils mahza Reem 11, 25: ka Israetam, bet ne wiffam, apzeetinaschana irr notikkufe, teekams ta pilniba to paganu irr eegahjusti. To ta mehš wehl tai pascha grahmata (11, 4) laffam, ka tapat ka Deews fakka us Gliafu to praweeti: Es few pascham esmu atlizzinajis septin tohksfoschus wihrus, kas zellus ne irr lohzijschi preeksch Baala, tapat tad nu arriisan schinni laika irr weens atlizzis pulks pehz tahs isredfeschanas tahs schelastibas. Tad nu arri fakka tas pats Apustuls, ka buhs tas laiks, ka wifs Israels taps isglahbts, ittin ka irr rakstihis: tas Pestitajs nahf no Siana, un to besdeewigu buhschana atnems no Jehkaba (Israeta). Mihtais laffitajs, kad tu Schihdus redsi, tad tew buhs ne ween peeminneht, ka teekams wehl netizzigi, tee stahw appalsch teem tehwi lahsteem, bet tew buhs arri apzerreht, ka tas Pestitajs pats fakka: ta pestifchana nahf no teem Juhdeem. Prohti, wiinni irr no tahs swehtas faknes, no ka zehluschees tee praweefchi un pats tas Kungs Kristus, un kad nu gan wiinni taggad wifswairak lihdsinajami teem fakaltufcheem un aplausteem sarreem, tad Deews tomehr atkal warr un arri gribb wiinnus eedehtihht, jo wiafch to apsohlfichanu teem tehweem dohtu, ne gribb nizzinahht. Tapehz, mihtais laffitajs, arri ne brihnijeos, kad kristigu lauschu mihlestita irr puhlesjufees un puhlesjahs wehl ap tahdeem, jeb ka mehš taggad tohs fauzam, ap Schihdeem. Gruhts, warren gruhts gan schis darbs irr, jo kuzsch zeeschal pee sawas tizzibas turras, un wairak to Kungu Kristus atmett, nekā tee paschi Schihdi. Bet te arri ja-apzerre, ka kristiga tizziba wiffus prettineekus spehj uswarreht un ja to arri bes zerribas tomehr zerre, tad ta teescham ne paliks kauna. Tikai tizzibas wajaga, stipras, pastahwigas, dsihwas tizzibas wajaga us to Kungu, kas wiffas leetas eespehj, tad teescham arri schis gruhts darbs, prohti Schihdu atgreeschana pee kristigas tizzibas, ar laiku isdohsees.

(Turplikam wairak) Gr.

S i n n a .

1) No firde pateizam tai tabu kristigahn rohlahm no Ap . . . f . . dr. kas sawu mihlestitas dahwanu preeksch **Missionareem** dewufchi. Tapat arri Gr. msd . s dr. par 50 rubl. f.

2) Sirefnigi pateizam teem, kas sawas dahwanas atsubtijufchi preeksch **Luttera peeminnas** stabbu. 1) App . . f . s dr. par 5 rubl. f. 2) Z . hd . . dr. par 2 rubl. f. 3) D . nb . rg . s dr. par 28 rubl. f. 4) S . llm . . sch . s dr. (B.) par 6 rubl. f. Wehl irr laika dahwanas subhtih.

B r i h w d r i l l e h t .

No juhrmassas-gubernements augstas waldifchanas ruffes: Oberlebrer G. Blaeze, Censor. Jelgawa, tai 23. Juhni 1858.